

EEN STAD IN DE MIDDELEEUWEN

(schooltv.nl)

Naar het filmpje : https://www.youtube.com/watch?v=oS_KL96Qs40&t=463s
of <https://www.schooltv.nl/video/een-middeleeuwse-stad-het-stadje-carcassonne-in-zuiden-van-frankrijk/#q=stad%20in%20de%20middeleeuwen>

In Carcassone zijn sommige huizen 700 jaar oud. Ze dateren dus uit de Middeleeuwen. Carcassone ligt in Zuid-Frankrijk. Het is gebouwd op een heuvel. In het centrum zie je nog goed hoe de stad er in de Middeleeuwen uitzag. Het is het mooiste voorbeeld van de Middeleeuwse stad in Europa : de huizen en gebouwen staan er nog net zo bij als vroeger.

Meer dan 1000 jaar geleden zijn er **weinig steden** in Europa. De meeste mensen leven in **dorpen**. De dorpen liggen **op het platteland**, meestal in de buurt van een **kasteel**. De dorpelingen zijn meestal **boeren** en leven van wat er op het land groeit. De akkers en het vee zijn van de **landheer**, de edelman in de buurt. Het kasteel is ook van hem.

De boeren zijn **horigen**, ze moeten gehoorzamen aan de landheer. Ze moeten de hele dag hard werken voor hem. De landheer is de baas. In ruil daarvan beschermt de **heer** de horigen als er gevaar is. In Europa wordt er veel gevochten tijdens de Middeleeuwen. Veel mensen worden daarbij gedood. In die tijd plunderen **roversbenden** en **vijandelijke legers** regelmatig de dorpen. Ze steken de boel in brand. De dorpelingen proberen te redden wat er te redden valt en vluchten naar het kasteel. Daar zijn ze veilig binnen de hoge en dikke muren.

De dorpelingen voelden zich veilig **onder de bescherming van de landheer**. Het land leverde meestal voldoende voedsel om ervan te kunnen leven. Maar, als de oogst mislukte door een droge zomer of een strenge winter, dan was er minder eten. Mensen stierven vaak van de honger. De **horigen** leidden een heel armoedig en onzeker leven. Ze hadden niets te vertellen. Ze waren helemaal **afhankelijk** van de goedheid **van de heer**.

Maar in de loop van de Middeleeuwen krijgen ze het wat beter. Boeren gaan steeds vaker de mest van de dieren gebruiken om het **land vruchtbaarder** te maken. In de loop van de tijd krijgen de boeren ook **betere gereedschap** om het land te bewerken. De **oogsten** worden daardoor steeds **groter**. Zo groot dat er zelfs graan, rogge en haver overblijft. Meer dan de boeren zelf nodig hebben om te eten. Dus, de rest kan worden verkocht. **Rondreizende handelaren** kopen het voedsel dat overblijft en verkopen het weer op markten.

Die **markten** zijn ontstaan op plaatsen die goed bereikbaar zijn. De marktplaatsen werden steeds drukker. De mensen wilden er graag dichtbij wonen en werken. **Dorpen** werden dan ook groter en **groter**. Zo is ook Carcassone in Frankrijk ontstaan.

Door alle verbetering in de landbouw kan het werk op het land door minder mensen worden gedaan. Sommige horigen worden nu smid, touwslager of schoenenmaker. Met het geld dat ze daarmee verdienen, kunnen ze **vrijheid kopen** van de landheer. Nu zijn ze geen horigen meer maar **ambachtslieden**. Ze gaan wonen en werken in de stad. De bewoners van de steden zijn dus **vrije burgers**.

Maar de stad is nog steeds eigendom van de **landheer**. Het ligt op zijn land. De burgers willen hun eigen baas zijn. Ze willen niet meer dat de landheer de regels en wetten maakt voor de stad. Dat willen ze zelf doen. Ze vragen hem het recht om zelf hun stad te mogen besturen, om zelf recht te mogen spreken, ze willen het recht zichzelf te verdedigen en het recht om eigen regels te maken voor de handel en voor de markt.

- > **eigen bestuur**
- > **eigen rechtspraak**
- > **zelf verdediging**
- > **eigen regels voor de handel**
- > **eigen regels voor de markt**

Als de landheer het goed vond, dan kreeg de stad rechten. Die rechten werden keurig opgeschreven (in een **vrijheidsbrief**) en daar kwam dan het zegel van de landheer aan hangen. Dat was zijn handtekening. Met dit papier hadden de bewoners dan het recht om zelf huizen en verdedigingsmuren te bouwen, en ze konden nu ook zelf hun eigen wetten maken. Maar... niet voor niets. Ook toen niet want in ruil voor die **stadsrechten**, moesten de burgers de landheer fors **betalen**. Maar dat hadden ze er graag voor over.

Sommige steden krijgen ook het recht om zelf **geld** te maken. Omdat in de Middeleeuwen zoveel verschillende soorten munten in omloop zijn, is de waarde van de munten niet altijd zeker. Daarom wegen de kooplieden de **munten**. Hoe zwaarder de munt is, hoe meer goud of zilver erin zit en hoe hoger de waarde. De producten die de kooplieden willen verkopen worden opgeslagen in het eigen huis, op de zolder of in de kelder.

De steden worden steeds rijker. Vijandige edelen hebben wel belangstelling voor die rijkdom. Daarom vallen ze met hun legers zo'n stad aan. Om zich te beschermen tegen deze **vijanden**, bouwen de burgers zware **muren** om de stad.

In die muren bouwden ze **poorten** waardoor de mensen de stad in en uit konden. 's Avonds, op een afgesproken tijdstip luidde een klok en dat was dan het teken dat die poorten werden afgesloten met enorme deuren en hekken. En vanaf dat moment kon dan niemand de stad meer in of uit.

Vanaf de hoge **torens** kunnen **stadswachters** de hele omgeving in de gaten houden en de aanvallers op tijd ontdekken. In de muren hebben ze **schietgaten** gemaakt. De burgers kunnen van hieruit met pijlen op de aanvallers schieten. Dat doen ze ook vanuit deze **houten overkappingen**. En als de pijlen niet afschrikwekkend genoeg zijn, gooien de stedelingen stenen, kokend water of gloeiend hete olie op de aanvallers.

In de meeste Middeleeuwse steden in Europa zijn die stadsmuren al lang verdwenen want er kwamen kanonnen en die schoten zo « BAM » die hele muur aan puin. Daar had je dus niets meer aan. Maar hier in Carcassone kan je ze nog wel zien, en met die muren om de stad waren de mensen in de Middeleeuwen echt veilig.

Een Middeleeuwse stad heeft heel veel **smalle straatjes en steegjes**. Er zijn werkplaatsen en winkeltjes. Er komen steeds meer mensen naar de stad en die moeten ook een huis hebben. Maar door de stadsmuren kan de stad niet verder uitbreiden. Er worden **extra verdiepingen** op de huizen gebouwd. Lege plekken worden opgevuld. De meeste huizen in de Middeleeuwen zijn gebouwd van leem en hout. Ze staan dicht op elkaar en dat is eigenlijk heel **gevaarlijk** want **bij brand** kan het vuur dan heel snel om zich heen grijpen en de hele stad in as leggen.

Op de **straten** lagen nog **geen stenen**. Het was gewoon van zand dus, als het regende werd het hier één grote modderpoel. En het was hier nogal **vies** want kippen, varkens, geiten liepen gewoon los rond en de mensen gooiden hun troep op straat. Kijk hier heb je nog een afvoergootje, dus al die viezigheid die bree hier door de straat. Het moet dan nog enorm hebben gestonken in de Middeleeuwen.

In de huizen leven grote gezinnen in kleine huizen. Het is er donker en benauwd. Muizen en ratten lopen overal.

Als je **water** nodig had, moest je naar deze **put**. Dat was als een soort kraan voor alle stadsbewoners, 30 meter diep. Dus, dat was een heel karwei om daar je emmertjes water uit te halen, elke dag weer.

De **viezigheid** op straat trekt ratten en ander ongedierte aan. Er breken vaak **ziekten** uit. De vlooien die op ratten voorkomen, brengen de pest over. De **pest** is een heel besmettelijke ziekte waaraan **veel mensen sterven**. In de Middeleeuwen denken de mensen dat de pest een straf van god is. Miljoenen mensen in Europa zijn aan de pest overleden. Vooral in de steden waar de mensen dicht op elkaar wonen.

In de drukke stad hebben de **stadsbestuurders regels** opgesteld. Daaraan moeten alle burgers zich houden. Zo niet, dan worden ze gestraft. En soms zijn die **straffen** zwaar in de Middeleeuwen. Misdadigers worden op een gruwelijke manier ter dood gebracht. En iedere stad in Europa heeft wel een **schandpaal**. Daarin worden misdadigers geklemd en aan de burgers getoond.

Ook in Carcassone was zo'n schandpaal, zodat iedereen goed kon zien wat er met je gebeurde als je je misdragen had. En de mensen zouden daaraan wel zo van schrikken dat ze het voortaan uit hun hoofd lieten om de regels te overtreden. (Je bent stout geweest, ja!).

Ook mensen die het durven god of de kerk te beledigen, worden gestraft. In de Middeleeuwen is **iedereen gelovig**. Alle mensen gaan naar de kerk, elke dag. De **kerk** is het grootste en **belangrijkste gebouw** en staat **midden** in de stad. De bewoners hebben er zelf aan mee betaald om hem zo mooi te maken. Daar zijn ze trots op. Hoe groter en mooier de kerk, hoe belangrijker de stad.

De meeste steden in Europa zijn na de Middeleeuwen heel erg veranderd. Kastelen, kerken en huizen zijn in de loop der jaren vernietigd, afgebroken, in elkaar gestort. Er zijn nieuwe gebouwen, huizen en wegen voor in de plaats gekomen. Maar niet in Carcassone. Hier kan je nog echt even in de Middeleeuwen zijn.